MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tas-6 ta' Marzu, 2003

Citazzjoni Numru. 1051/1995/2

Mario Mallia g]an-nom u in rappre\entanza tas-so`jetà kum-mer`jali *Conmal Limited*

versus

Eleno *sive* Lino Bezzina u n-Nutar Antoine Agius LL.D.

Din hija kaw\a dwar falzifikazzjoni ta’ firem.

I`-`itazzjoni tg]id illi b’kuntratt tal-25 ta’ Jannar 1993 fl-atti tan-Nutar Tonio Spiteri s-so`jetà attri`i kienet xtrat tliet bi``iet art kif imfisser fil-kuntratt. Il-konvenut Bezzina kien deher fuq dak l-att f’isem is-sidien, Venera mart Martin Grech, Carmela mart Joseph Catania, Teresa mart Elia Degiorgio, u Mario, a]wa Bugeja, bis-sa]]a ta’ \ew[prokuri, wa]da tat-18 ta’ Jannar 1993 u l-o]ra tal-21 ta’ Jannar 1993. Fuq dawn i\-\ew[prokuri kien deher ukoll il-konvenut Nutar Antoine Agius b]ala xhud tal-firem.

Is-sidien, i\da, qeg]din ig]idu illi huma qatt ma taw xi mandat lill-konvenut Bezzina, jew qatt iffirmaw il-prokuri fuq imsemmija; barra minn hekk, iddenunzjaw il-ka\ lill-

pulizija u llum hemm pro`eduri kriminali kontra l-konvenut Bezzina li hu mixli b'qerq u falzifikazzjoni ta' firem.

Is-so`jetà attri`i g]andha interess illi tikseb dikjarazzjoni mill-qorti illi l-prokuri fuq imsemmija huma falzifikati, u li din il-falzifikazzjoni saret mill-konvenuti jew xi wie]ed minnhom; hekk tkun taf kif g]andha timxi kemm biex tie]u lura l-flus li]ar[et fuq il-kuntratt ta' xiri, u wkoll biex tkun tista' tfittex g]ad-danni kontra min g]andu jwie[eb g]alihom skond il-li[i.

G]alhekk is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi din il-qorti:

1. tg]id illi l-konvenuti iffalzifikaw, jew tg]id min minnhom iffalzifika, l-firem ta' Venera mart Martin Grech, Carmela mart Joseph Catania, Teresa mart Elia Degiorgio, u Mario, a]wa Bugeja, jew illi kienu jafu jew kien jaf illi l-firem kienu falzifikati; u
2. tg]id illi l-prokuri tat-18 ta' Jannar 1993 u tal-21 ta' Jannar 1993 huma foloz u ma jiswew xejn.

Talbet ukoll l-ispejje\ tal-kaw\a.

Il-konvenut Nutar Antoine Agius ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. hu jaqbel illi l-prokuri msemmija fi`-`itazzjoni huma foloz g]ax mhux miktuba jew iffirmati minnu, i\da ma hu minnu xejn illi huwa iffalzifika l-firem jew kien jaf li kienu foloz; u
2. kien l-attur li naqas li jag]mel ir-ri`erki qabel ma iffirma l-kuntratt, u ma jistax jitlob danni li [arrab min]abba nuqqas tieg]u stess.

Il-konvenut l-ie]or, Eleno Bezzina, g]alkemm notifikat bil-pro`edura tal-pubblikazzjoni, ma ippre\enta ebda nota ta' e``ezzjonijiet u baqa' kontuma`i.

G]alkemm din il-kaw\a nfet]et fit-8 t'Awissu 1995, kien biss wara l-15 ta' Jannar 2000, meta saret l-a]]ar pubblikazzjoni g]an-notifika tal-konvenut Bezzina[1], illi seta' jibda s-smig] tal-kaw\a.

Il-fatti ta' dan il-ka\ [raw hekk:

Fil-25 ta' Jannar 1993 kien pubblikat fl-atti tan-Nutar Tonio Spiteri kuntratt ta' bejg]-u-xiri[2] li bis-sa]]a tieg]u l-konvenut Eleno Bezzina, li kien qieg]ed jidher f'isem is-sidien bis-

[1] *Fol.* 50.

[2] *Foll.* 6 *et seqq.*

sa]]a ta' \ew[prokuri, big] xi artijiet lis-so`jetà attri`i, li deher g]aliha Mario Mallia. Bezzina kien deher f'isem is-sidien bis-sa]]a ta' prokura tat-18 ta' Jannar 1993[3] u o]ra tal-21 ta' Jannar 1993[4]. Fuq dawn i\-\ew[prokuri hemm timbru tal-konvenut Nutar Agius u dik li tidher li hija l-firma tieg]u b]ala xhud tal-firem tal-mandanti u tal-mandatarju.
Billi l-firma fuq il-prokuri ma kinitx tassew tag]hom, u ma kinux tassew taw is-setg]a lill-konvenut Bezzina biex jidher f'isimhom, is-sidien fet]u kaw\a f'din il-qorti fl-ismijiet **Venera Grech *et versus* Mary Mallia *nomine et***[5], kontra s-so`jetà attri`i u l-konvenut Bezzina, u kontra d-Direttur tar-Re[istru Pubbliku, u b'sentenza mog]tija fil-5 ta' {unju 1998[6], li minnha ma sarx appell[7], il-qorti qalet illi l-prokuri kienu foloz, illi l-konvenut Bezzina ma kellux is-setg]a li jidher fuq il-kuntratt tal-25 ta' Jannar 1993 f'isem is-sidien, u illi l-kuntratt g]alhekk ma kienx jiswa. Is-sentenza tg]id ukoll illi l-konvenut Bezzina, wara li kien imwissi li seta' jag]\el li ma jwi[ibx g]al mistoqsijiet li jinkriminawh, stqarr quddiem il-qorti illi "meta deher fuq il-kuntratt tal-25 ta' Jannar 1993 fl-atti tan-Nutar Dottor Tonio Spiteri g]an-nom ta' l-atturi [is-sidien], u big] u ittrasferixxa lis-so`jetà konvenuta [is-so`jetà attri`i fil-kaw\a tallum] \-\ew[porzjonijiet ta' art in kwistjoni, huwa kien deher in forza ta' \ew[prokuri li kienu foloz"[8]. Bezzina kien xehed hekk f'dik il-kaw\a:
Il-qorti qieg]da turini kopji tal-prokuri in kwistjoni … … … u jiena ng]id illi l-firem fuqhom huma foloz. M'humiex tal-persuni illi jiena g]idt fl-istess prokuri li huma l-kostitwenti tieg]i.
Jiena nixtieq nag]milha `ara li jiena dhert in forza ta' dawna l-prokuri foloz, *cioè* li l-firem fuqhom kienu foloz u g]alhekk ma kontx awtorizzat, minn]add, biex inbig] il-proprjetà in kwistjoni.

---

3 *Foll.* 10 *et seq.*

4 *Foll.* 12 *et seq.*

5 ~itaz. Nru 1241/1995

6 *Foll.* 55 *et seqq.*

7 *Fol.* 65.

8 *Fol.* 50.

Bezzina xehed ukoll fl-atti ta`-`itazzjoni numru 1053/1995 fil-5 ta' Marzu 2001, u l-partijiet qablu illi dik ix-xhieda tista' titqies f'din il-kaw\a wkoll[9]; kopja tax-xhieda hija esebita *foll*. 174 *et seqq.* tal-pro`ess. F'din ix-xhieda Bezzina jistqarr illi tassew illi iffalzifika l-prokuri.

Din l-ammissjoni tal-konvenut Bezzina hija prova bi\\ejjed kontra tieg]u, skond l-art. 693 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili.

Fadal issa li nqisu l-po\izzjoni tal-konvenut l-ie]or in-Nutar Agius.

Biex g]amel id-dokumenti foloz, il-konvenut Bezzina kien kiseb kopja ta' l-istampa tat-timbru tan-nutar, qasqas il-kopja u qeg]edha fuq forma vojta ta' prokura, u g]amel fotokopja biex it-timbru jkun jidher li sar fuq il-prokura; imbag]ad bil-g]ajnuna ta' `ertu Manwel Bugeja iffalzifika l-firem[10].

Dan juri illi l-firem ma sarux quddiem in-nutar, u n-nutar ma kienx xhud tal-firem. G]alhekk in-nutar ma kellu ebda]tija g]all-falzifikazzjoni, g]ax din saret bla ma kien jaf u ma kellu ebda sehem fiha.

Qabel ma ippubblika l-kuntratt ta' bejg]-u-xiri, u l-konvenut Bezzina deher quddiemu b]ala prokuratur tas-sidien, in-Nutar Tonio Spiteri ried illi l-konvenut Nutar Agius jikkonferma l-awtenti`ità tal-prokuri. G]alhekk in-Nutar Spiteri bag]at lil Mario Mallia, ir-rappre\entant tas-so`jetà attri`i, g]and in-Nutar Agius bil-prokuri biex jistaqsih kienx kollox sew[11]. Mario Mallia xehed illi hu g]amel kif qallu n-Nutar Spiteri, mar g]and in-Nutar Agius u wrieh il-prokuri, u n-nutar, wara li rahom, qallu illi "dawk kienu]ar[u minn ta]t idejh u kienu tajbin u li stajna nserr]u rasna"[12]. Mallia qag]ad fuq il-kelma tan-Nutar Agius u iffirma l-kuntratt.

---

9 Ara l-verbal tas-seduta tat-22 ta' {unju 2001, *fol*. 172.

10 Ara x-xhieda ta' l-Ispettur Kevin Ellul Bonici fis-seduta ta' l-4 t'Ottubru 2000 quddiem l-assistent [udizzjarju, *fol*. 103; ara wkoll ix-xhieda tal-konvenut Eleno Bezzina fl-atti ta`-`itazzjoni 1053/1995, *fol*. 174.

11 Ara x-xhieda tan-Nutar Tonio Spiteri mog]tija b'*affidavit* ma]luf fid-19 ta' Mejju 2000, *fol*. 79.

12 Ara x-xhieda ta' Mario Mallia mog]tija b'*affidavit* ma]luf fil-5 ta' Settembru 2000, *fol*. 125.

Dan ikkonfermah ukoll Joseph Mallia, missier Mario, li kien mieg]u meta sar dan kollu[13].
Dan juri illi n-nuqqas tan-Nutar Agius ma kienx g]ax b'xi mod kellu sehem biex saru l-prokuri foloz i\da g]ax, meta ntwera l-prokuri qabel ma l-konvenut Bezzina seta' jinqeda bihom, ma ntebahx illi l-firma fuqhom ma kinitx tassew tieg]u, u ma feta]x g]ajnejn ir-rappre\entanti tas-so`jetà attri`i.
Meta eventwalment in-Nutar Agius sar jaf illi l-konvenut Bezzina kien inqeda bi prokuri foloz, mar hu stess jag]mel rapport lill-pulizija, u hu stess wera li d-dokumenti fihom infishom kellhom bi\\ejjed biex juru li kienu foloz[14]. Dan l-e\er`izzju, i\da, kien imissu g]amlu meta, qabel ma sar il-kuntratt g]and in-Nutar Spiteri, ir-rappre\entant tas-so`jetà attri`i kien talbu ig]idlu setax joqg]od fuq il-prokuri, u mhux wara li kienet [a saret il-]sara.
G]al din ir-ra[uni l-qorti hija tal-fehma illi l-konvenut Nutar Agius ma mexiex bil-g]aqal mistenni minn Nutar Pubbliku li huwa fdat bis-setg]a li jag]ti fidi pubblika lil dokumenti; kien]ati ta' *culpa*.
Il-konvenut Nutar Agius, fit-tieni e``ezzjoni tieg]u, ig]id illi s-so`jetà attri`i kienet ta]ti wkoll g]ax ma g]amlitx ir-ri`erki qabel ma sar il-kuntratt. Ir-ri`erki, i\da, kienu jkunu g]al kollox irrelevanti, g]ax ma kinux sejrin juru jekk il-prokuri kinux [enwini jew le; dan seta' jag]mlu, u kellu d-dmir li jag]mlu meta kien mistoqsi, l-istess nutar konvenut, u naqas.
Il-qorti g]alhekk taqta' l-kaw\a billi tg]id illi l-konvenut Eleno Bezzina kien g]amel prokuri foloz u nqeda bihom biex juri li kellu setg]a jidher g]al]addie]or meta dan ma kienx minnu; g]alhekk il-prokuri, ladarba huma foloz, ma jiswewx. Tg]id ukoll illi l-konvenut Nutar Antoine Agius, g]alkemm ma kellu ebda sehem fil-falzifikazzjoni, naqas li jimxi bil-g]aqal meta, wara li ntwerew lilu l-prokuri qabel ma l-konvenut Bezzina kien la]aq inqeda bihom, ikkonferma illi kienu]ar[u minn ta]t idejh bla ma e\aminahom sew g]alkemm fihom infushom kellhom sinjali bi\\ejjed biex juru illi dan ma kienx minnu.

---

13 Ara x-xhieda ta' Joseph Mallia mog]tija b'*affidavit* ma]luf fil-5 ta' Settembru 2000, *fol*. 127.

14 *Foll*. 110 *et seqq.*

L-ispejje\ [udizjarji g]andhom jinqasmu hekk: il-konvenut Eleno Bezzina, li kien]ati ta’ *dolus*, g]andu j]allas seba’ partijiet minn tmienja ($^{7}/8$), u l-konvenut Nutar Agius, li kien]ati biss ta’ *culpa*, g]andu j]allas parti wa]da minn tmienja ($^{1}/8$).

--------------------------------TMIEM--------------------------------